

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 4. De vsuræ malitia,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

quam alius longe honore dignior propter excellentem virtutem.

Sextum notandum, est honorem esse bonum commune; quod debeat huic aut illi applicari in compensationem dignitatis per quam de communitate bene meretur: etiam si particulariter non bene mereatur de persona a qua exhibetur. Atque esse bonum talis naturæ, quod ad vitandam personarum acceptionem, priuata etiam quæque persona debeat (prout recepta consuetudo satis ostendit) illud distribuere seruata proportione iustitiæ distributiue. Cuius generis acceptionio personarum, si attentis omnibus circumstantiis censetur esse irreuerentia grauis, poterit iudicari peccatum mortale, tanquam notabilis lætio proximi in bonis ipsius honorariis: quæ pluri estimantur, quam pecuniaria: in quibus grauem lætionem proximi, mortale cõstitueret constat.

CAPVT IV.

De vsuræ malitia.

SVMMARIVM.

- 44 Tractantes de vsuræ, & eiusdem propriæ ratio.
 45 Error est contra fidem affirmare eam non esse peccatum.
 46 Scriptura sacra loca ex quibus error refellitur.
 47 Exploratio eorum quæ in contrarium obijci possunt.
 48 Non modo canonico sed etiam ciuili iure prohiberi vsuram.
 49 Prohiberi quoque iure naturæ.
 50 Vsuram non excusant vsus pecuniæ mutuatæ; nec fructus, aut commoditas proueniens ex ea.
 51 Quæ priuatio oportunitatis rem vendendi pecuniæ, potest excusare ab vsuræ & quæ non possit.
 52 Expectatio temporis non excusatur ab vsuræ: nec item priuatio oblationis in possessione propria pecuniæ: nec affectus beneuolentia exhibitus mutuario.
 53 Nec etiam peccatum, nisi sit particulare: nec numeratio pecuniæ adiunctum haberet aliquod onus.
 54 Nec liberatio à fideiussione, aut quod utilius sit mutuario accipere sub vsuræ, quam non accipere.
 55 Nulla humana potestas reddere potest vsuram licitam.

44

De vsuræ per quam contractus ciuiles de rebus temporalibus, sicut per simoniam contractus ecclesiastici, de rebus spiritualibus vitantur, agitur in iure canonico apud Gratianum dist. 46. in duobus vltimis capitibus, & infuquenti dist. 47. itemque causa 14. quæst. 3. 4. & 5. In Decretalibus verò tam antiquis, quam nouis, ac in Clementinis, titulo de vsuris. In iure ciuili autem lib. 22. Digestorum, tit. 1. & 2. in lib. 4. Codicis, tit. 32. & 33. & alibi prout notatum videri potest apud Petrum Gregorium lib. 3. Partitionum iuris canonici in initio tituli quinti. Tractant de eadem Theologi scholastici in 4. dist. 15. & D. Thomas ac interpretes ipsius 2. 2. quæst. 78. Summularij in verbo vsuræ, alijque magno numero: & inter eos late Conradus de contractibus, à quæst. 21. ad 50. Medina toto Codice de acquisitionibus per vsuram, Nauarrus in coment. De vsuris ad cap. Si sceneraueris 14. quæst. 3. & in Enchir. cap. 17. à numero 206. Couar. lib. 3. variarum resolut. cap. 1. 2. 3. & 4. Sotus in lib. 6. de iust. & iure, quæst. sexta. Ludouicus Lopez in parte posteriore sui instructorij, à cap. 54. ad 86. Petrus à Nauarra lib. 3. de restit. cap. 2. part. 2. & ex nostris aliquot; maxime autem Ludouicus Molina de iust. & iure in 2. tractatu tomii primi à disput. 503. ad 336. circumfertur quoque volumen impressum Francoforti continens tractatus de ea trium eruditorum virorum Petri Gregorij, Alfonso à Neapoli, & Lælii Zecchi.

Cum autem cætera quæ ad illam pertinent iam sint tradita in præcedenti libro decimo, cap. 26. hic consideranda occurrunt tum ipsius malitiæ: tum interesse per quod maxime talis malitiæ excludi censetur: (aliæ causæ ab ea excusantes considerabuntur cum dicetur de mutuo in seq. lib. 25) tum demum petentes ad vsuram, vt intelligatur an participant in eadem malitiæ: de qua iudicandi rationem aperire, est huius loci maxime proprium. Incipiendum esset autem ab explicatione, nominis, definitionis, & distinctionis vsuræ; nisi iam tradita esset locis citatis. Ea ergo præsupposita sufficere potest hic prænotasse: vsuram consistere tantum in

mutuo, nec locum habere in aliis contractibus: nisi vt in rationem aliquam habent mutui. Eam autem tunc contingere, cum ex vi mutui lucrum exigitur, deducitur in pactum vel intenditur principali intentione. Ad quod aduerte non sufficere, quod quis non daret mutuo, nisi inde speraret lucrum: sed amplius requiri vt ultra eam spem, pluri faciat lucrum ipsum, quam quid aliud. Ac proinde si quis principaliter ex amicitia, vel misericordia daret mutuo, etiam si secundario lucrum aliquod inde speraret non deductum in pactum: sed vt remuneratorium, de gratia non de iustitia debitum: non esset proprie vsuræ, vt bene contra Sotum docet Nauarr. in Enchir. cap. 17. n. 109. Nec item esset, si ex alio titulo, quam ex vi mutui lucrum quæreretur: vt ratione lucrificantis, aut damni emergentis, aut alterius oneris estimabilis pecuniæ iudicio prudentis. Lucrum autem, idve quod ultra quantitatem rei mutuatae exigendo vi mutui, aut etiam principaliter intendendo, committitur vsuræ, nõ solum est pecuniæ, sed etiam id quod est pecuniæ estimabile, vt seruitus emendi tantum in mutuantis officina; vel molendi tantum in ipsius molendino, vel coquendi in ipsius furno.

Vsuram est licentiam error est in fide.

SECTIO I.

Atque vt his præmissis de vsuræ malitiæ dicere aggrediamur: quod ea moraliter mala, illicita que sit, ac de se peccatum, receptissimum est, ac indubitatum apud Catholicos, propter definitionem Concilij Viennensis quæ habetur in Clemen. vnica. De vsuris §. finali his verbis. Sane si quis in illum errorem incidit, vt pertinaciter affirmare præsumat exercere vsuras non esse peccatum, decernimus eum velut hæreticum puniendum: locorum nihilominus ordinariis & hæreticæ prauitatis inquisitoribus districtius iniungentes, vt contra eos quos de errore huiusmodi diffamatos inueuerint, aut suspectos, tanquam contra diffamatos vel suspectos de hæresi procedere non omitterent. Quo errore laborasse Albigenses hæreticos notat D. Anton. 4. part. tit. 11. c. 7. §. 5. in fine: itemque Græcos, schismaticos, ex Guidone carmelita habet Alfonso à Castro in fine librorum aduersus hæreses.

Refutatur autem primo talis error, ex 7. præcepto Decalogi; quo ex cap. Pœnale. 14. quæst. quinta prohibetur omnis illicita vsurpatio rei alienæ; qualem esse vsuram qua lucrum accipitur ex mutuo vi mutui, hac ratione concluditur. Illicitum est, & contra iustitiam commutatiuam in commutatione vnus rei pro alia, plus exigere & accipere quam valeat res ea quæ datur, nisi aliquid aliud interueniat ratione cuius illud amplius iuste accipiat. At in mutuo recipere aliquid ultra sortem, quantitatemue rei mutuatae (quod dicimus facere lucrum ex mutuo vi mutui) est pro commutatione rei quæ datur, plus accipere quam iuste accipiendum fuit. Ergo lucrum facere ex mutuo vi mutui, est illicitum, & contra iustitiam commutatiuam: & per consequens vsurpatio illicita rei alienæ. Cuius ratio inationis maior sumptio patet in venditionibus, locationibus, ac quibusvis aliis commutationibus: in quibus vt iustitia seruatur, semper respicitur ad æquiualens: siue pretij in ordine ad rem quæ venditur, siue pensionis in ordine ad usum rei quæ locatur. Minor autem ipsa comprehensionem terminorum ex quibus constat, potest nota esse: quia ultra sortem accipere, non est aliud, quam accipere ultra valorem rei quæ datur mutuo; vt fit quando res ipsa principalis quæ redditur, sola adæquat per omnia illud quod mutuo datum est: nec ea contentus mutuanus, aliquid ultra accipit. Authoritates sacrarum Scripturarum, quibus confutari potest memoratus error, habent Numerorum c. 22. versu 25. Deut. 23. versu 19. Ezech. 22. c. 5. ver. 7. Psalm. 114. verbis illis: Qui pecuniam suam nõ dedit ad vsuram; quibus præceptum Dei contineri habetur ex cap. Si quis oblitus, & ex cap. Quoniam. 14. quæst. 4. illudque obligare sub mortali patet ex ijs quæ in eod. Psal. antecedunt: Domine quis habitabit in tabernaculo tuo? Item Psal. 54. ver. 12. Proverb. 28. versu 8. Ezech. 8. versu 8. & versu 13. cuius verba sunt. Ad vsuram dantem, & amplius accipientem nunquid viuet? non viuet. Quæ quidem satis indicant vsuram (vt pote morte dignam) esse peccatum mortale. Adde quod habetur in seq. cap. 22. versu 12. & Luc. 6. versu 34. & 35. Ita vt merito

dicatur

dicatur in cap. Super eo de vsuris, quod vtriusque testamēti pagina detestetur crimen vsurarum: & in cap. Consuluit eod. tit. quod omnis vsura & superabundantia prohibeatur in leg.

47. Neq; est quod obiciatur illud Deut. 28. Fœnerabis gentib' malis, & ipse à nullo fœn' accipies.] Nā ex D. Thom. 2. 2. quæst. 78. art. 2. ad 2. ubi, fœnerare accipitur pro mutare: sicut & Ecclesiastici 29. versu 1. 2. & 10. ut sensus sit, populum seruante[m] Dei legem sic abundantiarum bonis temporalibus, vt dare possit mutuo aliis & ab aliis mutuo accipere non egeat Et certe cum in præced. cap. 23. dicatur, Non fœnerabis fratri tuo ad vsuram: non potest reici illa acceptio verbi fœnerandi, ne dicendum sit ei inepte addi, ad vsuram. Nec præterea est quod obiciatur illud Luc. 19. Et ego veniens, cum vsuris vti que exegissē illam. Nam ex D. Thom. in eodem art. 1. ad 1. vsura ibi accipitur metaphorice, pro supererescētia bonorum spiritualium: quia exigit Deus vt in bonis acceptis ab eo, semper proficiatur. Dicit etiam potest proprie accipi nomen vsure, & esse argumentum ad hominem, vt ostendunt verba præcedentia. De ore tuo te indico serue nequam, sciebas quod ego homo austerus sum, tollens quod ego non posui, & metes quod ego non seminavi. Quare nō dedisti pecuniam meam ad mensam, vt ego veniens, cum vsuris vti que exegissē illam.] Vnde patet tantum abesse vt inde colligatur licite accipi vsuram, quin potius colligatur contrarium: cum id non concedatur alicui, nisi vt austerio tollenti quod non posuit & metenti quod non seminavit.

Vt iure humano prohibita[m] esse vsuram.

SECTIO III.

48. Iure diuino prohibita[m] esse vsuram, consequens est ex dictis, vnde non potest dubitari quin sit etiam iure canonico, quod ita apertum est ex distin. 47. & ex aliis locis ex eodem iure memoratis in initio huius capituli: vt nullus relinquatur ambigēdi locus. Iure autē ciuili nunc legibus Christianorū regum, expresse prohibita[m] esse vsurā notat Nau. in Ench. cap. 17. nu. 208. Implicite vero prohibita[m] esse à tempore Iustiniani Imperatoris, cōmunem sententia[m] esse idem ibid. addit: & ex Panor. ad cap. Cū sit De foro competenti nu. 18. habet Couar. in lib. 3. var. resol. cap. 1. nu. 6. Pro qua sententia facit quod Iustinianus in Nouella 131. cap. 1. iussit seruari decreta Cōcilij Nicæni, in cuius canone 18. aperte prohibetur vsura. Illi' verba habentur in cap. Quonia[m] d. 47. Facit etiam, quod in lege Cōsuetos populos Cod. De summa Trinit. & fide Cathol. idem præcipiat omnes sibi subiectos sequi fidē Romane Ecclesie, cuius autoritate constat vsuram nunquā fuisse probatam sed semper improbatam vt alienam à sacris literis. Ipse tamē Couar. ibid. putat legib' Iustin. approbatas fuisse vsuras, itaquam licitas. Cui fauet, ex Pandectis lex Placuit cum duabus seq. tit. De vsuris, & ex Codice eodē tit. lex Eos, cum duabus seq. Qui tamen à ratione alienum videtur Iustin. principem Catholicum approbasse, quod in sacris literis ita aperte dānata, alij (inter quos est Soto 1. b. 6. d. iust. & iure, quæst. 1. art. 1. ad 3. congruenter doctrinæ D. Thom. 2. 2. quæst. 78. art. 1. ad 3.) dicunt prædictis legibus non approbari vsurā, sed permitti tanq; minus malum ad vitandum maius. Quod potest impugnari ex eo, quod per tales leges cōcedatur actio ad exigendas vsuras cōsuetas, & negetur repetitio earum ita solutarum. Sed siue Iustinianus cōcesserit vsurā vt licitam, siue solum permiserit impune, vt minus malū parui referat ad nostrum institutum. Nobis enim sufficit eiufmodi leges, vsurarum fauices, abrogatas esse in Cōcilio Vniuersali per Clementinā vnicā De vsuris: simulq; sancitum esse, vt si quis potestas publica iudicare præsumperit, vt soluat vsurā, aut vt soluat, cum repetuntur nō soluantur, sit ipso iure excommunicata. Vnde intelligitur hac ex parte nullam memoratas leges aliasque similes vim habere in conscientia: iure canonico prævalente iuri ciuili: eo quod in Summo Pontifice plena sit potestas super potestates laicas, quoad ea quæ salutē animarum, supernaturaleve finem cōcernunt, prout traditur in cap. Solite De maiorib' & obed. Illicite igitur sunt omnes vsuræ, non modo maiores centesimas, quas leges ciuiles repudiant: sed etiam centesimæ, atque his minores.

Vbi aduerte obiter ex Soto in cit. art. 1. & Couar. in lib. 3.

var. resol. c. 9. n. 6. vsuram centesimā dictā esse, quia singulis mensibus soluebatur vnus, pro 100. mutuat: ita vt singulis annis 12. soluerentur. Quæ tamen vsura; quia erat aliquantulum grauis, solum permittēbatur in pecunia traiecitia, id est, quando mutuo dabatur mercatori traiecituro illam per mare: cum conditione, vt si periisset naufragio, periculo esset creditoris ex leg. Traiecitia Cod. De tenore nautico. Inferiores centesimæ erant bestes vsuræ, cum soluebatur duæ partes ex tribus partibus centesimæ id est, octo pro 100. quolibet anno. Item vsuræ semisses, cum soluebatur dimidia pars centesimæ id est, sex pro 100. quolibet anno. Item vsuræ quincunces cum quinque soluebantur quolibet anno pro 100. Item vsuræ trientes cum quatuor (quæ sunt 3. pars centesimæ vsuræ) soluebatur pro 100. quolibet anno. De vsura, lib. 2. c. 2. Aduerte etiā nullas vsuras vsurarum fuisse iure ciuili permittas, vt patet ex lege Placuit. ff. De vsuris, & ex lege Vt nullo Cod. eodem tit. v. g. Si accepisses mutuo centum pro lucro anno 12. nec in fine anni soluisse 12. non licebat in 2. anno accipere vsuram pro 100. & 12. sed tantum pro 100. sicut in primo anno.

Iure natura prohibita[m] esse vsuram.

SECTIO III.

49. Iure deniq; naturali prohibita[m] esse vsuram, atq; adeo de se illicitam esse, ostendunt tum auctoritates prophanorum eam damnantiū, quas refert Couar. in cit. cap. 1. n. 5. tum rationes quas passim Doctores adferunt, inter quos Conrad. de cōtr. q. 22. cōcl. 2. adfert 25. multa in eandem sententiam tum in ead. quæst. tum in sequenti proponens. Sed satis erit vnam præcipuam, cæteras fere omnes continentē, attigisse: nempe quod lucrum ex mutuo ratione mutui, cum nō detur gratuito, sed rationē habeat pretij, nō possit iure exigi, nisi sit aliqua res pro qua exigatur. Id enim cōmune est omnibus quæ oneroso, & non gratuito titulo exiguntur. Nihil autem est, pro quo lucrum ex mutuo exigere iure possit. Ergo lucrum ex mutuo vi mutui, non est licitum. Consequētia est manifesta cum maiore: Probatur minor. Primo enim, id pro quo lucrum ex mutuo accipi iure possit, nō est rei mutuatæ dominium, quod mutuas transferat in mutuatarium: per æqualem enim summam eidem mutuantem reddendam, iuste & ad æqualitatem, ipsum compensatur, dum tantundem restituitur quantum acceptum est.

Secundo, nec est vsus sumæ acceptæ: quia hoc ipso quod per æqualem summam cōpensatur translatio dominij pecuniæ capitalis, compensatur etiam vsus eiusdem pecuniæ. Nam cum dominium pecuniæ, aliquid eatenus valeat quatenus valet vsus ipsius (quandoquidem dominium de se, nihil aliud est, quam ius tam vtendi quam abutendi re aliqua) eo ipso, quod compensatur pecuniæ dominium, compensatur & vsus: non secus, ac eo ipso quod vsurarius per mutuum transfert in mutuatarium, dominium pecuniæ mutuatæ: in eundem transfert facultatem omnem illa vtendi, nec vllam sibi retinet.

Tertio, neq; est fructus, quem pecunia proferat: quando quidem ea, cum sit de se sterilis non fructificat, nisi per operam & industriam illius qui ea vitur: vnde vsurarius nō potest lucrum iure exigere ob fructum quem profert pecunia mutuatæ: nec enim ius habet exigēdi illud ratione industrie, quia aliena est non sua: nec ratione pecuniæ, quia illius plenum dominium transiit in alium pro simili humana: quam proinde solum potest exigere: sicut si mihi terram sterilem iusto ac sufficienti pretio vendidisti, & illam meo labore & industria fertilem reddiderim, non teneor soluere tibi aliquid supra id ipsum iustum pretium inter nos constitutum.

Quarto, neque est utilitas seu comoditas, quam mutuatarius circa res suas (eas scilicet seruando, promouēdo, &c.) percipiat ex mutuo accepta pecunia. Nam talis utilitas seu comoditas, vel cōmunis est vel particularis: si que cōmunis sit, id est, quæ perse in vno tempore, æque ac in alio coniuncta est cum pecunia, compensatur per æqualem pecuniæ summam quæ restituitur; siquidē ei etiam annexa est similis utilitas. Sin particularis sit, qualis censetur ea quam forte ex præseni pecunia, supra ipsius integritatem valore mutuatarius

accipit

accipit ob aliquam opportunitatem oblatam que non est de se nata sequi ex mutuo. cum plerumque sit sine eo pretium supra capitalem summam pro illa in mutuo exigere, perinde est ac si quis rem aliquam supra iustum pretium vendat ob utilitatem, & commoditatem que emptori ex eadem re obueniet: quod illicitum esse recte probat D. Thom. 2. 2. *quest. 77. art. 1. ex eo, quod talis commoditas non sit aliquid venditoris. pro quo ipse iure possit pretium accipere: sicut posset pro incommoditate, tanquam sua, si quam subiret vendendo rem suam ad seruendum commoditati emptoris.*

51.

Quinto, neque illud pro quo possit exigere lucrum ex mutuo est quod mutuans carendo sua pecunia, prius se interea aliqua utilitate: nempe, quia interea possunt incidere opportunitates negotiandi & faciendi lucrum, aut vitandi damnum. Nam etiam concedendum sit, quod si tales commodorum opportunitates fuerint proxima, quia nimirum presens adest occasio aliqua lucrandi ex pecunia vsu, que mutuanti claberetur ob mutuo datam eandem pecuniam. Concedendum sit, inquam, non committi tunc vsuram, licet aliquo supra summam principalem accepto quo compensetur lucrum cessans vel damnum emergens ratione mutui. *prout exponitur in seq. c.* Nihilominus tamen si opportunitates fuerint solum remotae, negandum non est vsuram committi in proposita exactione. Nam tales opportunitates censentur eas, que semper comitantur pecuniam, vt ipsa est de se instrumentum lucrandi: quo fit, vt in hoc genere nihil dicatur de pecunia vno tempore, siue presens sit, siue futura: quin idem dici possit de equali pecunia in alio tempore: atque adeo mutuo acceptam in vno tempore, sufficere compensationem per equalitatem pecunie summam alio tempore redditam a mutuario. Vnde quia mutuans nihil minus habebit, quam haberet, si mutuo non dedisset: amplius accipiens, censetur vsuram committere, vt pote non aliunde quam ex mutuo lucrum accipiens. Ad cuius confirmationem illud facit, quod tales opportunitates pcedant ex vsu, qui cuiuslibet pecunie communis est, quocumque ea habetur. Quapropter idem iudicium est de eo, ac de ipsa pecunia: & ita, sicut nihil accipere licet supra sortem ratione mutuae pecunie, ita nec ratione dicti vsus communis, prout omnium consensus est. *notat Sotus, lib. 6. D. iust. & iure quest. 1. art. 3. pag. 2.*

52.

Sexto, neque est expectatio temporis: nam si vsurarius lucrum exigit propter ipsum tempus formaliter, quo mutuatarius retinet pecuniam, manifeste est iniustus: quia tempus cum sit commune omnibus, vendibile non est. Si vero exigit propter tempus materialiter, id est, eo quod per spatium temporis careat utilitate sua pecunie, id perinde reicitur, ac reiecta est proxime pcedens causa.

Septimo, neque etiam quod mutuanti molestum incommodumque sit non habere potestatem vtendi sua pecunia, aut se in illius possessione, aut contractione oblectandi hodie vel cras; sicut haberet si hodie & cras illam retineret. Na id non auget pecunie mutuae valor: qui totus consistit in vnico ipsius vsu pceptuo: nempe in ipsius distractione: que, *moraliter loquendo*, perinde, & aequae vtiliter potest accedere breui temporis spacio ac longo. Et certe si id augetet valorem, fatendum esset plus valere pecuniam iuuenis quam senis: item plus valere pecuniam recentem excusam, cum possit esse diuturnior, quam iam attritam. Quae vt absurda sunt, sic absurdum est pecuniam plus valere propter diuturniore potentiam ea vtendi hodie vel cras. Quod vero non sit iusta causa lucris accipiendi ex mutuo, quod per hoc vsurarius se prius oblectatione, quam percipit ex possessione & contractione sua pecunie, patet: quia compensatione, iuxta naturalem aequitatem iustitiae faciendam, estimari non debet ex priuata cuiusque cupiditate inordinata, *qualis est illa auaritia*: sed est ad rectam rationis normam exigenda.

Octauo, neque est beneuolentiae affectus: quo mutuans voluit mutuario subuenire: nam etiam negandum non est, quin ex honestate & gratitudine mutuatarius, pro illo mutuantis erga se affectu, gratiam referre debeat: ex iustitia tamen quae respicit aequalitatem rei ad rem: non autem (vt ceterae virtutes) affectum: ad nihil aliud tenetur, quam ad iustitiam mutuae compensationem per aliam aequalem: centum, verbi gratia, pro centum reddendo: tam efficaci propensa voluntate, quam illi antea mutuo data est talis sum-

ma, compensandoque damnum, si quod mutuator periculum iniuste ratione mutui.

Nono, neque est periculum commune, cui capitale exponitur per mutuum. Nam licet cum peculare aliquid periculum probabiliter imminet, possit propter ipsum periculum supra sortem: non potest tamen cum fuerit tantum modo communi: quia cum non suppetat tunc ratio, qua eiusmodi periculo prouideri possit a contrahentibus, neque immorraliter sint de se illius causa, ipsum sane non debet in partem deduci. Alioqui enim, cum res omnes humane expositae sint innumerabilibus eiusmodi periculis, vix vnquam posset contractus vllus iniuri simpliciter & absolute: sed tantum cum pacto dandi aliquid ratione periculi quod potest contingere.

Decimo, neque est onus numerandi pecuniam, quoniam substantia ipsa mutui illud secum fert: numeranda enim est pecunia quae mutuo datur vt tantum postea reddatur, quantum acceptum est, neuterque contrahentium fraudetur: perinde ac substantia venditionis fert secum onus tradendi rem venditam, pro qua iustum pretium dandum est. Quocirca pro tali numeratione lucrum exigere, id est ac exigere pro mutuatione (quod prohibetur per illud Luc. 6. Mutuum date nihil inde sperantes) sicut pro labore necessario ad faciamentorum administrationem, munus accipere, idem est, ac pro ea ipsa administratione accipere, contra illud Mat. 10. c. *Gratis accepistis gratis date.* Quod si aliquid onus, ad substantiam mutuationis non pertinens, subeundum sit: potest in illius compensationem aliquid accipi: quia non accipitur ex vi mutui.

54.

Vndecimo, neque est, quod vsurarius possit a mutuario petere fideiussorem. Nam licet pro fideiussione pretium accipi possit, quia fideiussendo contrahitur obligatio solvendi debitum in defectum mutuatarii, quae estimabilis est pecunia: non potest tamen pro mutuatione, quae nullam eiusmodi obligationem inducit vt de se patet. Quamquam si quis obligaret se ad mutuantum ceteris de ciuitate, quotiescumque indigerent, obligatio esset estimabilis pecunia, pro qua lucrum supra sortem capi posset, vt ex Scoto poli Sotum notat Nauar. in comment. De vsuris, num. 62.

Duodecimo, neque est, quod plerumque vtilius sit mutuario, mutuo accipere pecuniam restituendam cum vsura, quam ea carere. Nam maior illa vtilitas nullum ius mutuantis dat accipiendi supra sortem, cum ea proueniat a remutuatione: quae non illi sed mutuario fructificat, tanquam domine (cuius periculo quoque est exposita) perinde scilicet ac res vendita, emptori tanquam domino, non autem venditori fructificat. Nec obstat quod in tali casu libere consentiat in solutionem vsuram. Nam talis consensus non est pure liber, sed cum admixtione inuoluntarij: quandoquidem mutuatarius ipse nollet ultra sortem dare, si posset aliter mutuum accipere. Quare inuoluntarie dat. Ita ex D. Thoma *quest. 13. de malo art. 4. habet Molina De iust. & iure, tomo 1. tract. 2. disput. 304.*

55.

Cum autem consistet ex dictis, vsuram de se malam esse: ideoque nullo ex fine licitam fieri: consequens est quod eam exercendam, non modo Princeps saecularis, sed nec Papa potestatem possit facere: ne quidem Iudaeis alii sive infidelibus, vt bene notatum est a Couar. in *lib. 3. variarum resolutionum, cap. 1. num. 8.* textu que habetur de eo praclarus in cap. Super eo, De vsuris. Quamquam fatendum est Papam posse in dubio declarare, an contractus aliquis vsurarius sit, necne. Quae autem in defensione vsurae obici possunt, partim ex dictis, partim ex deinceps dicendis soluantur. Easi quis requirit sigillatim proposita, poterit videre apud Gregorium a Valeria 2. 2. disp. quinta, quest. 21. in vltima parte puncti primi.

CAPVT V

De eo, quod nulla vsura sit licita contra Carolum Molinam,

S V M M A R I V M.

- 56 Nullam dari vsuram licitam.
- 57 Quo modo accipiendum sit, quod Iudaeis permittitur sit, alieno dare ad vsuram.
- 59 Vsuram peccatum esse grauisimum, ostendunt quae in illius vituperationem dicuntur a Patribus.